

Den Haag

Mariëlle Vavier
Wethouder van Armoede, Inclusie en
Volksgezondheid

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan de voorzitter van de commissie Bestuur

Datum
8 mei 2023

Onderwerp
Verslag Dienstreis New York & Washington

Ons kenmerk
BSD/10523584
RIS315440
Contactpersoon
Pepijn Zaagman
Dienst
Bestuursdienst
Afdeling
Bureau Internationaal
Telefoonnummer
14070
E-mailadres
pepijn.zaagman@denhaag.nl

Geachte voorzitter,

Van 28 maart tot en met 1 april bracht ik een bezoek aan New York en Washington D.C.. Aanleiding voor deze dienstreis waren deelname aan de jaarvergadering van de American Society of International Law (ASIL) – 's werelds grootste conferentie op het gebied van internationaal recht – en de jaarlijkse Justice Breyer Lecture op het Brookings Institution. Het bezoek is optimaal benut door van onze aanwezigheid gebruik te maken om op bestuurlijke niveau oude banden aan te halen na corona en een aantal belangrijke (mogelijke) partners te spreken op het gebied van acquisitie, de Sustainable Development Goals (SDG's) en onze inspanningen voor gerechtigheid i.r.t. de Russische inval in Oekraïne. Tijdens deze dienstreis ben ik vergezeld door één ambtenaar en een adviseur van The Hague & Partners. Hieronder treft u een verslag van onze activiteiten.

Dinsdag 28 maart

Aan het eind van de avond arriveerden wij in New York.

Woensdag 29 maart

De dag begon met een kennismakingsgesprek met Alex Amouyel. Zij was tot kort topvrouw bij MIT Solve, een social impact initiatief van het Massachusetts Institute of Technology. Vanaf eind april is zij CEO van Newman's Own Foundation, een stichting die haar middelen gebruikt om kinderen, hun families en hun gemeenschappen te ondersteunen. Newman's Own richt zich grotendeels op de VS, en oriënteert zich nu op de mogelijkheden ook impact te maken in Europa. Wij spraken over de belangrijke rol van sociaal ondernemerschap in de strijd voor gelijkheid, klimaatrechtvaardigheid en bestaanszekerheid. Er werd ook kennis uitgewisseld over de verschillende structuren van not-for-profit organisaties in de VS en Europa. We hebben Alex uitgenodigd deel te nemen aan Impact Fest (7 november) om verdere introducties binnen ons Impact ecosysteem voor haar te faciliteren.

Vervolgens hadden wij een afspraak met Edward Mermelstein, Commissioner for International Affairs voor de stad New York, en zijn chief-of-staff Aissata Camara. Den Haag en New York hebben veel gemeen. We zijn trots op ons profiel als VN-stad, hebben beiden als stad aan het water te kampen met de gevolgen van klimaatverandering en tellen een aanzienlijk aantal inwoners die worstelen met ongelijkheid en bestaansonzekerheid. Mermelstein en Camara deelden hun ervaringen met (vernieuwde) vormen van participatie.

Hierdoor zijn ook de meer kwetsbare groepen New Yorkers bereikt en betrokken. De SDG's hebben New York de afgelopen jaren enorm geholpen samenwerking te bevorderen om deze problematiek tegen te gaan en om internationaal leiderschap te tonen in het behalen van de duurzame ontwikkelingsdoelen. Commissioner Mermelstein en zijn team hebben aangeboden Den Haag te helpen met de verdere ontwikkeling van onze SDG-strategie.

's Middags bezochten we de Permanente Vertegenwoordiging (PV) van Nederland bij de Verenigde Naties. We maakte daar kennis met de plaatsvervangend ambassadeur, medewerkers van de mensenrechtenafdeling en het NFIA-kantoor. De PV is altijd een betrouwbare partner voor Den Haag geweest, door zowel afspraken voor ons te faciliteren i.r.t. acquisitie en ons VN-profiel als door ons te attenderen op relevante kansen voor de stad. Nu internationaal reizen weer mogelijk is na corona is de PV graag bereid weer met ons mee te denken over toekomstige missies naar New York.

Tot slot bezochten we het Clinton Global Initiative (CGI), waar we spraken met Bettina Obersteiner (directeur international relations & government partnerships) en Steven Peterson (government relations manager). CGI is onderdeel van de Clinton Foundation, een invloedrijke stichting met veel programma's op gebied van klimaatbestendigheid, gezondheidsgelijkheid en inclusieve economische groei. CGI heeft veel belangstelling voor de vluchtelingenaanpak van de gemeente Den Haag. We spraken o.a. over innovatieve projecten om vluchtelingen sneller te laten deelnemen aan de samenleving en het arbeidsproces. CGI heeft ons uitgenodigd om met een Haagse delegatie deel te nemen aan hun jaarlijks evenement in de marge van VN-jaarvergadering (september 2023) - die zich dit jaar zal richten op *Climate Resilience* – en hebben aangeboden ons te helpen aan nuttige contacten binnen de Amerikaanse overheid voor toekomstige missies van de gemeente Den Haag (zowel op nationaal als lokaal niveau).

Aan het eind van de middag namen wij de trein naar Washington D.C..

Donderdag 30 maart

We begonnen de dag met een briefing van Camille Busette (directeur Governance Studies van het Brookings Institution) over het *Race, Prosperity & Inclusion* programma van haar denktank. Net als in Den Haag constateert Brookings dat veel Amerikaanse steden kampen met achteruitgang van de mentale gezondheid van kinderen en jongeren als gevolg van de pandemie. We hebben veel geleerd over initiatieven van Amerikaanse schooldistricten om dit te bestrijden. We hebben ook best practices uitgewisseld voor de bestrijding van armoede in steden en de bevordering van een inclusieve arbeidsmarkt.

Vervolgens gingen wij door naar de School for Advanced International Studies van Johns Hopkins University voor de *Justice Stephen Breyer Lecture on International Law*. Sinds 2014 organiseert de gemeente Den Haag deze lezing i.s.m. het Brookings Institution en de Nederlandse ambassade in Washington. Deze samenwerking heeft Den Haag de afgelopen jaren nog zichtbaarder gemaakt als internationale ontmoetingsplaats voor vraagstukken gerelateerd aan vrede en recht. Thema van de lezing dit jaar was *Russia's aggression against Ukraine and the international legal order*. Centrale vraag was hoe de internationale rechtsorde een jaar na de Russische invasie van Oekraïne verder moet om voor accountability te zorgdragen.

Tijdens mijn inleiding vroeg ik aandacht voor de inspanningen van onze stad een veilig thuisoord te creëren voor het recent opgerichte Internationale Centre for the Prosecution for the Crime of Aggression en schaderegister. Hoewel het debat of er een nieuw Oekraïne tribunaal moet komen en in welke vorm nog enige tijd gaat duren, is onze stad ook voor dit mechanisme de logische plek.

Keynote spreker Oonah Hathaway (Professor Internationaal Recht, Yale University) was zeer optimistisch over het internationaal recht, en hield een sterk pleidooi voor een speciaal tribunaal voor Oekraïne. De Russische invasie is een schending van het internationaal recht, dus moeten de nodige juridische stappen ook vanuit de internationale gemeenschap komen. Tijdens de paneldiscussie gingen Rosa Brooks (Washington College of Law), Karin Landgren (Security Council Report) en Martin Kimani (ambassadeur voor Kenya bij de Verenigde Naties) stevig met elkaar in debat over deze stelling. Ambassadeur Kimani wees de zaal op een belangrijk punt dat in het Westen vaak over het hoofd wordt gezien; veel ontwikkelingslanden zien een weerspiegeling van macht in het internationaal recht en interpreteren ons beleid als het hanteren van dubbele standaarden. “Waarom steunen jullie nu wel Oekraïne, maar niet al die andere landen die te maken hebben met agressie?” Na afloop hebben we met Brookings afgesproken dit thema verder uit te willen werken voor ons volgende evenement. De Breyer lezing werd door zo’n 2.000 mensen bekeken; zowel online als in de zaal.

Eind van de middag opende ik een workshop van The Hague Business Agency en het Netherlands Foreign Investment Agency op de Nederlandse Ambassade. De workshop was speciaal georganiseerd voor NGO’s uit de regio die belangstelling hebben een kantoor te openen in Den Haag, samenwerking aan te gaan met ons internationale ecosysteem of Nederland als interessante toegangspoort zien voor toegang tot financiering uit Europa. Dit was de eerste keer dat er een evenement door het NFIA werd georganiseerd die zich specifiek richtte op en Den Haag en de non-profit doelgroep. In mijn keynote deelde ik mijn eigen ervaringen met het internationale karakter van onze stad en legde ik uit waarom Den Haag dé plek is om meer impact te maken voor een betere en rechtvaardige wereld. Vervolgens deelden Jaap Slothouwer (Executive Director for the Americas, NFIA), Jill Wilkinson (Directeur, The Hague Humanity Hub) en Han Valk (oprichter HVFC International) meer over hun dienstverlening, de meerwaarde van het bestaande vrede en recht ecosysteem in de stad, en de bereikbaarheid binnen Europa. Dat maakt Den Haag speciaal.

Zo’n 50 NGO’s namen deel aan workshop, waaronder World’s Youth for Climate Justice. Een dag eerder was in de Algemene Vergadering van de VN een baanbrekende resolutie aangenomen om een Advisory Opinion te vragen van het Internationaal Gerechtshof in Den Haag over de vraag wie er verantwoordelijk kan worden gehouden voor klimaatverandering. Ik heb hen gefeliciteerd met het bereiken van deze historische overwinning.

Vrijdag 31 maart

De slotdag van ons programma startte met een kennismakingsgesprek met Jess O’Connell. Als CEO van NEWCO strategies – een consultancy bedrijf die zich inzet voor vrouwen- en LGBTQ-rechten – adviseert zij veel Amerikaanse politici, waaronder Hilary Clinton en Pete Buttigieg. Jess is ook oprichter van Emily’s List, een programma verantwoordelijk voor het trainen en ondersteunen van vrouwen die via de politiek een verschil willen maken. We spraken over o.a. environmental justice, gender rights, en hoe belangrijk het is jongeren te bereiken en betrekken bij de democratie. Jess is deze zomer in Nederland op uitnodiging van de Amerikaanse ambassadeur. Wij hebben aangeboden te helpen met het vormgeven van haar programma.

Hierna brachten we een bezoek aan de Open Gov Hub, een zuster van onze eigen Hague Humanity Hub. De Open Gov Hub heeft meer dan 70 NGO’s als lid die zich in meer dan 75 landen inzetten voor een breed scala aan mensenrechtenkwesies. We kregen een rondleiding van Associate Director Tony Rodriguez en werden voorgesteld aan een aantal leden, waaronder de nieuwe executive director Amy Miller-Taylor. Ook bespraken we de mogelijkheden de samenwerking tussen Open Gov Hub en de Humanity Hub verder te verdiepen op het gebied van inhoudelijke programmering. Zo neemt de Open Gov Hub bijvoorbeeld op 18 april a.s. deel aan het *Peace & Justice Café* van onze hub over *Climate Equity*.

We eindigden het programma met de slotsessie van de jaarvergadering van de American Society for International Law (ASIL), georganiseerd i.s.m. het Haagse T.M.C. Asser Instituut. Dit was eerste editie van de ASIL-conferentie die weer volledig fysiek werd georganiseerd sinds voor corona. Onze plenary was ook drukbezocht met meer dan 400 mensen in de zaal. Het thema van de sessie dit jaar was *Pursuing Global Accountability for Atrocity Crimes*. Hoe kan de internationale rechtsorde Rusland ter verantwoording roepen voor oorlogsmisdaden in Oekraïne, zonder dat we slachtoffers van oorlogsmisdaden elders in de wereld uit het oog verliezen? Zoals bijvoorbeeld de toenemende onderdrukking van vrouwen en meisjes in Afghanistan door het Taliban regime.

In mijn openingstoespraak vertelde ik over mijn eigen ontmoetingen met Oekraïense vluchtelingen en bestuurders uit steden die door de invasie compleet zijn verwoest, en de stappen die ons stadsbestuur heeft genomen om een veilig onderdak te bieden. Aan zowel de vluchtelingen als de verschillende mechanismen die zijn opgericht om bewijsmateriaal te verzamelen voor latere schadeclaims en vervolgingen voor oorlogsmisdaden. Maar ook dat wij als internationale stad van vrede en recht accountability willen zien voor slachtoffers wereldwijd, en dat we ook met hen in conflicten verder van huis solidariteit moeten tonen.

Het Asser Instituut had een indrukwekkend panel samengesteld, met bijdragen van Beth van Schaak (ambassadeur global criminal justice voor de VS), David Vaughn (voor USAID actief in Oekraïne), professor Susana Sacouto (War crimes research office, Washington College of Law) en judge Ivan Hrdličková (voormalig president van het Libanon Tribunaal in Den Haag). Ambassadeur Van Schaak bedankte Den Haag voor haar steun i.r.t. de oprichting van het opgerichte Internationale Centre for the Prosecution for the Crime of Aggression en schaderegister. Net als de sprekers bij de Breyer lezing een dag eerder is zij van mening dat er beslist een nieuw agressie tribunaal moet komen. Niet alleen omdat de invasie een schending van de internationale rechtsorde is, maar ook omdat nota bene Oekraïne zelf om hulp van de internationale gemeenschap gevraagd heeft in haar juridische strijd voor accountability. Judge Hrdličková hield wel een sterk pleidooi voor het leren van lessen uit eerdere internationale ervaring met tribunalen. Als we een nieuw tribunaal te snel en te groot vormgeven, zal het alleen maar teleurstellen en eerder schade doen aan het vertrouwen van burgers in het internationaal recht. Het is cruciaal de lessen van het Libanon Tribunaal en andere hybride tribunalen uit het verleden mee te nemen in het besluit of er wel of niet een aanvullend tribunaal moet worden opgericht.

Na afloop van de sessie boden we een diner aan om de sprekers te bedanken voor hun bijdragen. N.a.v. de contacten die tijdens het diner zijn ontstaan is een delegatie Oekraïense rechters de week van 17 april ontvangen in Den Haag door USAID, het Asser Instituut en The Hague&Partners.

Zaterdag 1 april

Zaterdagmiddag vlogen wij terug naar Nederland.

De kosten voor deze reis zijn:

Bestuurlijk

Verblijf € 2.184,76

Vervoer € 4.140,57

Ambtelijk

Verblijf € 2.184,76

Vervoer € 4.140,57

Overig € 848,31

Gemeente Den Haag

Ons kenmerk
BSD/10523584

Bovengenoemde kosten komen ten laste van de Bestuursdienst/Directie Internationaal.
De reis- en verblijfskosten voor de adviseur van The Hague & Partners komen ten laste van The Hague & Partners.

CO2 uitstoot

Onze stoelen op deze vluchten veroorzaakte 3,82 ton uitstoot van broeikasgassen.

Met vriendelijke groet,
de wethouder van Armoede, Inclusie en Volksgezondheid
Mariëlle Vavier